

กฎสำนักนายกรัฐมนตรี

ฉบับที่ ๕๓ (พ.ศ. ๒๕๕๓)

ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖ และมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ นายกรัฐมนตรีออกกฎสำนักนายกรัฐมนตรีไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๕๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๔ หมวด มี ๓ แบบ คือ

(๑) หมวดทรงหม้อตาลสีงาช้าง มีเครื่องประกอบ ดังต่อไปนี้

(ก) กะบัง ทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับอาวุโส ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการ ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ และข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับต้น ที่ขอบโค้งของกะบัง ทั้งด้านบนซ้ายและด้านบนขวา ปักด้วยด้ายทองหรือวัสดุเทียมด้ายทอง เป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ ด้านละ ๑ ช่อ โดยปักหรือทำมาบรรจบกันที่ตรงกึ่งกลางของกะบัง สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับทักษะพิเศษ ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญ ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับทรงคุณวุฒิ ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูง และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร ที่ขอบโค้งของกะบังทั้งด้านบนซ้ายและด้านบนขวา ปักด้วยด้ายทองหรือวัสดุเทียมด้ายทอง เป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ ด้านละ ๒ ช่อ โดยปักหรือทำมาบรรจบกันที่ตรงกึ่งกลางของกะบัง

(ข) สายรัดคาง กว้าง ๑.๓ เซนติเมตร สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงาน และข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ทำด้วยหนังหรือวัสดุเทียมหนังสีดำ สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร ทำด้วยดินทองหรือวัสดุเทียมดินทอง ปลายสายมีคัมโลหะสีทอง ตรารุทพำห์ขนาดเล็กติดอยู่ที่ริมขอบหมวกข้างละ ๑ คู่

(ค) ผ้าพันหมวก ทำด้วยผ้าหรือสักหลาดสีดำ กว้าง ๔ เซนติเมตร และมีผ้าหรือสักหลาด สีเลือดหมู กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร คาดตรงกึ่งกลางของผ้าพันหมวก

(ง) ครอบหน้าหมวก เป็นตรารุทพำห์ในบัวกระหนก สำหรับข้าราชการตำแหน่ง ประเภททั่วไประดับปฏิบัติงาน ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงาน และข้าราชการ ตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ ทำด้วยโลหะสีทอง สูง ๖.๕ เซนติเมตร สำหรับข้าราชการ ตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร ทำด้วยผ้า ปักด้วยดินทอง หรือวัสดุเทียมดินทอง บนหมอนสักหลาดสีดำ สูง ๖ เซนติเมตร

(๒) หมวกแก๊ปทรงอ่อน มี ๒ สี คือ

(ก) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีทึบ ทำด้วยผ้า ตอนหน้ามีกะบังสีเดียวกับหมวกมีตราหน้าหมวก เป็นตรารุทพำห์ในบัวกระหนก ทำด้วยผ้า สูง ๔.๕ เซนติเมตร สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภท ทั่วไประดับปฏิบัติงาน ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงาน และข้าราชการตำแหน่ง ประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ ปักด้วยไหมสีดำ สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับ อาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภท อำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร ปักด้วยไหมหรือดินสีทอง

(ข) หมวกแก๊ปทรงอ่อนสีดำ ทำด้วยผ้า ตอนหน้ามีกะบังสีเดียวกับหมวกมีตราหน้าหมวก เป็นตรารุทพำห์ในบัวกระหนก ทำด้วยผ้า สูง ๔.๕ เซนติเมตร สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับปฏิบัติงาน ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงาน และข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับปฏิบัติการ ปักด้วยไหมสีทอง สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร ปักด้วยไหมหรือดินสีทอง

(๓) สำหรับข้าราชการที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการปราบจลาจล ในกรณีที่ต้องปฏิบัติหน้าที่ป้องกันหรือระงับเหตุร้าย มีสิทธิใช้หมวกนิรภัยสีเหลืองทอง หน้าหมวกติดตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนก ทำด้วยโลหะสีทอง”

ข้อ ๒ ให้ยกเลิกความในข้อ ๗ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๗ เข็มขัด มี ๒ แบบ คือ

(๑) เข็มขัดหนังสีดำ กว้าง ๔ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า ทางตั้งมุมมน กว้าง ๔.๕ เซนติเมตร ยาว ๕.๕ เซนติเมตร มีเข็มสำหรับสอดรู ๒ เข็ม

(๒) เข็มขัดด้ายถักสีดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร หัวเข็มขัดทำด้วยโลหะสีทอง เป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าทางนอนมุมมน กว้าง ๓.๕ เซนติเมตร ยาว ๕ เซนติเมตร มีรูปครุฑคูนูนอยู่กึ่งกลาง หัวเข็มขัด ไม่มีเข็มสำหรับสอดรู ปลายสายเข็มขัดตัดตรงและหุ้มด้วยโลหะสีทอง กว้าง ๑ เซนติเมตร ใช้กับเครื่องแบบปกติสีทากี และเครื่องแบบปฏิบัติการสีทากีสำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไป ระดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร

ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงาน ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงาน และข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขังหรืออยู่ยามรักษาการณ์ อาจใช้เข็มขัดสนามด้ายถักสีดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร คาดทับเข็มขัดหนังสีดำอีกชั้นหนึ่งได้”

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๑ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๑ หมวก เป็นหมวกทรงกลมพับปีกสีทากี มีเครื่องประกอบ ดังต่อไปนี้

(๑) กะบัง ทำด้วยผ้า สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร ที่ขอบโค้งของกะบังทั้งด้านบนซ้ายและด้านบนขวา ปักด้วยด้ายทองหรือวัตถุเทียมด้ายทอง เป็นรูปช่อชัยพฤกษ์ สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับ

อาวุโส ข้าราชการตำแหน่งประเพณีวิชาการระดับชำนาญการ ข้าราชการตำแหน่งประเพณีวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ และข้าราชการตำแหน่งประเพณีอำนวยการระดับต้น ด้านละ ๑ ช่อ และข้าราชการตำแหน่งประเพณีทั่วไประดับทักษะพิเศษ ข้าราชการตำแหน่งประเพณีวิชาการระดับเชี่ยวชาญ ข้าราชการตำแหน่งประเพณีวิชาการระดับทรงคุณวุฒิ ข้าราชการตำแหน่งประเพณีอำนวยการระดับสูง และข้าราชการตำแหน่งประเพณีบริหาร ด้านละ ๒ ช่อ โดยปักหรือทำมาบรรจบกันที่ตรงกึ่งกลางของกะบัง

(๒) ตราหน้าหมวก เป็นตราครุฑพ่าห์ในบัวกระหนก สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเพณีทั่วไประดับปฏิบัติงาน ข้าราชการตำแหน่งประเพณีทั่วไประดับชำนาญงาน และข้าราชการตำแหน่งประเพณีวิชาการระดับปฏิบัติการ ทำด้วยโลหะสีทอง สูง ๔.๕ เซนติเมตร สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเพณีทั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเพณีวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเพณีอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเพณีบริหาร ปักด้วยคันทองหรือวัตถุเทียมคันทอง

(๓) สายรัดคาง ทำด้วยหนังหรือวัตถุเทียมหนังสีดำ กว้าง ๑ เซนติเมตร ปลายสายมีคุมโลหะสีทองตราครุฑพ่าห์ขนาดเล็กติดอยู่ที่ยึดขอบหมวก ข้างละ ๑ คุม สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเพณีทั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเพณีวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเพณีอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเพณีบริหาร สายรัดคางทำด้วยคันทองหรือวัตถุเทียมคันทอง

(๔) ผ้าพันหมวก ทำด้วยผ้าหรือสักหลาดสีดำ กว้าง ๓ เซนติเมตร และมีผ้าหรือสักหลาดสีเลือดหมู กว้าง ๐.๕ เซนติเมตร คาดตรงกึ่งกลางของผ้าพันหมวก”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๔ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๓) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๔ เข็มขัด มี ๓ แบบ คือ

(๑) เข็มขัดหนังสีดำ มีลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ชาย ใช้คาดทับขอบกระโปรงหรือกางเกง หรือคาดทับเสื้อ

(๒) เข็มขัดด้ายถักสีดำ มีลักษณะเช่นเดียวกับเข็มขัดด้ายถักสีดำของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ชาย ใช้คาดทับกระโปรงหรือกางเกง หรือคาดทับเสื้อ สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโสขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการขึ้นไป ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการ และข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหาร

(๓) เข็มขัดผ้าสีทากี สีเดียวกับสีเสื้อ กว้าง ๒.๕ เซนติเมตร หัวสี่เหลี่ยมมุมผ้า ใช้คาดทับเสื้อคอพับปล่อยชายเสื้อสีทากี

ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงาน ข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงาน และข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ ที่ปฏิบัติหน้าที่ควบคุมผู้ต้องขัง หรืออยู่ยามรักษาการณ์ อาจใช้เข็มขัดสนามด้ายถักสีดำ กว้าง ๕ เซนติเมตร คาดทับเข็มขัดหนังสีดำอีกชั้นหนึ่งได้”

ข้อ ๕ ให้ยกเลิกเครื่องหมายแสดงระดับ “แถบหมอน” ในข้อ ๑๗ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๘ แห่งกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๗๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๘ การประดับเครื่องหมายแสดงระดับ ให้ปฏิบัติดังต่อไปนี้

(๑) สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหารระดับสูง และข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับทรงคุณวุฒิ ประดับเครื่องหมายช่อชัยพฤกษ์ที่ริมอินทรรณูทางด้านไหล่ ให้ปลายช่อโค้งขึ้นเหนือเครื่องหมายช่อชัยพฤกษ์ประดับเครื่องหมายดาว ๔ ดวง เรียงเป็นรูปสี่เหลี่ยมขนมเปียกปูน ให้มุมแหลมวางตามยาวตรงกึ่งกลางด้านกว้างของอินทรรณู และประดับเครื่องหมายพระยมทรงสิงห์เหนือเครื่องหมายดาว

(๒) สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภทบริหารระดับต้น ข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับสูง ข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับเชี่ยวชาญ และข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับทักษะพิเศษ ประดับเครื่องหมายช่อชัยพฤกษ์ที่ริมอินทรรณูทางด้านไหล่ ให้ปลายช่อโค้งขึ้นเหนือเครื่องหมายช่อชัยพฤกษ์ประดับเครื่องหมายดาว ๓ ดวง เรียงเป็นรูปสามเหลี่ยม ให้มุมแหลมวางลงล่างตามยาวตรงกึ่งกลางด้านกว้างของอินทรรณู และประดับเครื่องหมายพระยมทรงสิงห์เหนือเครื่องหมายดาว

(๓) สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการพิเศษ และข้าราชการตำแหน่งประเภทอำนวยการระดับต้น ระดับเครื่องหมายช้อยัพถุภักดิ์ที่ริมอินทรรณูทางด้านไหล่ ให้ปลายช้อยัพถุภักดิ์ขึ้นเหนือเครื่องหมายช้อยัพถุภักดิ์ระดับเครื่องหมายดาว ๒ ดวง เรียงไปตามส่วนยาวตรงกึ่งกลางด้านกว้างของอินทรรณู และระดับเครื่องหมายพระยมทรงสิงห์เหนือเครื่องหมายดาว

(๔) สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับอาวุโส และข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับชำนาญการ ระดับเครื่องหมายช้อยัพถุภักดิ์ที่ริมอินทรรณูทางด้านไหล่ ให้ปลายช้อยัพถุภักดิ์ขึ้นเหนือเครื่องหมายช้อยัพถุภักดิ์ระดับเครื่องหมายดาว ๑ ดวง ตรงกึ่งกลางด้านกว้างของอินทรรณู และระดับเครื่องหมายพระยมทรงสิงห์เหนือเครื่องหมายดาว

(๕) สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับชำนาญงาน ระดับเครื่องหมายดาว ๓ ดวง เรียงเป็นรูปสามเหลี่ยม ให้มุมแหลมวางขึ้นบนตามยาวตรงกึ่งกลางด้านกว้างของอินทรรณู และระดับเครื่องหมายพระยมทรงสิงห์เหนือเครื่องหมายดาว

(๖) สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภทวิชาการระดับปฏิบัติการ ระดับเครื่องหมายดาว ๓ ดวง เริ่มต้นจากริมอินทรรณูทางด้านไหล่ เรียงไปตามส่วนยาวตรงกึ่งกลางด้านกว้างของอินทรรณู และระดับเครื่องหมายพระยมทรงสิงห์เหนือเครื่องหมายดาว

(๗) สำหรับข้าราชการตำแหน่งประเภททั่วไประดับปฏิบัติงาน ระดับเครื่องหมายดาว ๒ ดวง เริ่มต้นจากริมอินทรรณูทางด้านไหล่ เรียงไปตามส่วนยาวตรงกึ่งกลางด้านกว้างของอินทรรณู และระดับเครื่องหมายพระยมทรงสิงห์เหนือเครื่องหมายดาว”

ให้ไว้ ณ วันที่ ๘ มกราคม พ.ศ. ๒๕๕๓

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎสำนักนายกรัฐมนตรีฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๕๑ ได้กำหนดระบบจำแนกประเภทตำแหน่งข้าราชการพลเรือนสามัญขึ้นใหม่ แทนระบบจำแนกประเภทตำแหน่งเดิม ซึ่งส่งผลกระทบต่อเครื่องแบบพิเศษของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ โดยเฉพาะการประดับเครื่องหมายแสดงระดับกับอินทรรฐู และการประดับเครื่องประกอบต่าง ๆ ที่ใช้กับเครื่องแบบของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ ตามกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๘๓ (พ.ศ. ๒๕๓๗) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยกฎสำนักนายกรัฐมนตรี ฉบับที่ ๕๒ (พ.ศ. ๒๕๔๖) ออกตามความในพระราชบัญญัติเครื่องแบบข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๕๓๘ สมควรแก้ไขเพิ่มเติมประเภทตำแหน่ง และระดับตำแหน่งของข้าราชการกรมราชทัณฑ์ และยกเลิกเครื่องหมายแสดงระดับซึ่งให้คิดที่อินทรรฐูเครื่องหมายแถบหมอน เพื่อให้เหมาะสม และสอดคล้องกับประเภทตำแหน่ง และระดับตำแหน่งของข้าราชการพลเรือนสามัญที่กำหนดขึ้นใหม่ จึงจำเป็นต้องออกกฎสำนักนายกรัฐมนตรีนี้